

Beslutningsforslag nr. B 84. Fremsat den 5. februar 1985 af Lenger (VS), Albrechtsen (VS), Anne Grete Holmsgård (VS), Elisabeth Bruun Olesen (VS) og Tinning (VS)

Forslag til folketingsbeslutning

om sikring af uhindret kommunikation mellem folketingets medlemmer og de indsatte i anstalter og arresthuse

Folketinget opfordrer regeringen til at sikre, at folketingets medlemmer uhindret kan kommunikere med de indsatte i anstalter og arresthuse, herunder

- at breve til folketingsmedlemmer kan afleveres til afsendelse i lukket tilstand,
- at portoudgiften for de indsatte breve til folketingsmedlemmer afholdes af institutionen,
- at den indsatte besøg af et folketingsmedlem ikke fragår den ugentlige kvota,

- at den indsatte besøg af et folketingsmedlem ikke kan underlægges tidsbegrænsninger,
- at den indsatte besøg af et folketingsmedlem ikke kræver forudgående tilladelse, og
- at folketingets medlemmer ikke kan visiteres eller nægtes ret til at medbringe bestemte effekter under besøget.

Retten til uhindret kommunikation gælder undtagelsesløst.

Bemærkninger til forslaget

1. De gældende regler

Brevveksling mellem de indsatte i anstalter og arresthuse og en række institutioner og enkeltpersoner er undergivet mere lempelige regler end brevveksling i øvrigt. Disse institutioner og enkeltpersoner falder i to grupper:

Den første gruppe omfatter justitsministeren, direktøren for kriminalforsorgen, domstolene, den særlige klageret, anklagemyndigheden, politiet, folketingets ombudsmand, den europæiske menneskerettighedskommission, forsvareren i en verserende straffesag, forsvareren i en verserende sag om prøveudskrivning fra forvaring og forsvareren i den straffesag, der har ført til indsættelse i institutionen.

Den indsattes breve til disse må ikke åbnes, og breve, der klart fremtræder som hidrørende fra disse myndigheder, må heller ikke åbnes, medmindre der kan være tvivl om, at afsenderangivelsen er korrekt. Portoudgiften dækkes af institutionen (bortset fra breve til forsvareren i den straffesag, der har ført til indsættelse i institutionen).

Den anden gruppe omfatter andre offentlige myndigheder, medlemmer af folketinget og diplomatiske eller konsulære myndigheder for så vidt den indsatte er statsborger i vedkommende land.

Den indsattes breve til disse skal afleveres i åben stand (og kan i modsat fald kræves åbnet). For breve fra disse myndigheder gælder samme regler som ovenfor, mens portoudgiften afholdes af den indsatte selv, medmindre særlige forhold taler for, at institutionen betaler.

Under den særligt belastende indsættelse i sikringscelle mister den indsatte endog helt retten til at skrive til et medlem af folketinget. Kun retten til at henvende sig til justitsministeren, direktøren for kriminalforsorgen og folketingets ombudsmand bevares.

For den indsattes besøg af folketingets medlemmer gælder de almindelige regler. Det vil sige, at et sådant besøg fragår den indsattes kvota, der som hovedregel er ét pr. uge. »Hvis omstændighederne i det enkelte tilfælde taler derfor«, kan insti-

tutionen dog afgøre, at besøget ikke fragår kvoten; men det er ikke nogen selvfølge.

Besøgets varighed skal være mindst ½ time, og hvor forholdene gør det muligt, skal det vare mindst 1 time. Det vil sige, at det enkelte folketingsmedlem, som finder det nødvendigt at aflægge en indsat et besøg, ikke selv har indflydelse på besøgets varighed, idet reglen kun er en minimumsregel.

Der kræves endvidere forudgående tilladelse fra institutionen, og der kan ske visitation som led i en stikprøvevis kontrol. (Forslagsstillerne antager, at hjemmelen til visitation, »såfremt det i det enkelte tilfælde skønnes påkrævet«, ikke anvendes over for folketingets medlemmer!).

Endelig kan der lægges hindringer i vejen for folketingsmedlemmets ret til at medbringe bestemte effekter, eksempelvis en båndoptager.

2. Generelle bemærkninger

Forslagsstillerne ønsker præciseret, at medlemmer af den lovgivende forsamling kan holde kontakt med de indsatte i fængslerne uden nogen form for begrænsning i deres rettigheder, og at de indsatte har ubetinget ret til at rette henvendelse til og holde kontakt med medlemmer af folketinget under indsættelsen.

Indsættelse i arrest eller anstalt er et så vitalt indgreb i den personlige integritet, at folketingets medlemmer både må have en ret og en pligt til at holde sig orienteret om de forhold, som bydes de indsatte, og folketingets medlemmer må derfor besidde vidtgående rettigheder i varetagelsen af denne opgave.

Det må give anledning til en vis undren, at folketingets medlemmer hverken formelt eller reelt er tilstået samme rettigheder som en række andre institutioner og enkeltpersoner. For det første skal den indsatte selv betale portoen for brevveksling, og for det andet skal et brev fra en indsat afleveres i åben tilstand. Hvis en sådan regel skal begrundes i noget som helst, må vurderingen være, at der er en større risiko for, at folketingets medlemmer står

i ledtog med den indsatte, end at en række øvrige myndigheder gør det.

Folketingets medlemmer har talrige andre opgaver end at brevveksle med indsatte i anstalter og arresthuse – for slet ikke at tale om at afse tid til at besøge dem. Langt de fleste medlemmer har formentlig aldrig sendt et eneste brev eller aflagt et eneste besøg hos en indsat. Ikke desto mindre finder forslagsstillerne, at kommunikationen er en sikkerhedsventil set fra den indsattes side og en helt ubetinget ret for de folkevalgte.

Det vil i praksis kun være ganske få gange, at et medlem af folketingsmedlemmet aflægger besøg hos en indsat; men netop derfor må dette besøg antages at være af vigtighed ud fra det pågældende medlems vurdering. Alene dette bør være tilstrækkelig begrundelse for, at hindringer ikke kan accepteres.

3. Særlige bemærkninger

Hvad angår brevveksling mellem de indsatte og folketingsmedlemmer, foreslås regler, der svarer til dem, som i dag gælder for den i foranstående bemærkninger angivne »første gruppe«. Men – hvad der er nok så vigtigt – med en vedtagelse heraf ønskes samtidig tilkendegivet over for anstalter og arresthuse, at en overtrædelse heraf er uacceptabel. Dette gælder ikke mindst de allerede gældende særlige regler for brevveksling mellem indsatte og medlemmer af folketingsmedlemmer.

Der foreligger en række eksempler på, at breve fra folketingsmedlemmer er blevet åbnet, forinden de er udleveret til den indsatte, og justitsministeren har end ikke kunnet give tilsagn om, at folketingsmedlemmer underrettes, når sådan uberegtiget åbning er foretaget. Dette måtte dog – efter forslagsstillerens opfattelse – være det mindste, hvis man efterfølgende vil påberåbe sig, at åbningen er sket ved en fejltagelse. Vridsløselille statsfængsel har dog – på eget initiativ – tillagt sig en sådan praksis.

Hvad angår regler for besøg af et medlem af folketingsmedlemmet hos en indsat, foreslås, at sådanne ikke

fragår den indsattes kvota, at der ikke gælder tidsmæssige begrænsninger, at der ikke skal foreligge forudgående tilladelse, og at folketingsmedlemmer ikke kan visiteres.

Forslagsstillerne ønsker hermed en tilkendegivelse af, at når et medlem af folketingsmedlemmet afser tid til at besøge en indsat, må dette besøg betragtes som en nødvendighed, der ikke bør lægges hindringer i vejen for. Et sådant besøg vil som oftest dreje sig om gennemgang af en konkret sag, og det vil derfor ikke kunne accepteres, at besøget eventuelt afbrydes, og at folketingsmedlemmet derfor må vende tilbage en uge senere for at diskutere eller gennemgå den resterende del af sagen.

Det kan heller ikke accepteres, at et medlem af folketingsmedlemmet visiteres og eventuelt nægtes ret til at medbringe bestemte effekter. Erfaringsmæssigt er det oftest en båndoptager, som fængselsvæsenet nægter udenforstående ret til at indføre, og det er især retten til at medbringe en båndoptager, som forslagsstillerne har i tankerne; men af principielle grunde ønskes enhver begrænsning i folketingsmedlemmernes ret til at medbringe effekter afskaffet.

Der må eksistere en sådan tillid til det enkelte medlem af folketingsmedlemmet, at enhver mistanke om indsmugling af våben, file og stoffer kan udelukkes.

Disse regler skal gælde undtagelsesløst. Her tænkes især på den situation, at den indsatte under anbringelse i sikringscelle mister en del af sine rettigheder, bl.a. retten til at skrive til et medlem af folketingsmedlemmet.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Eneste økonomiske eller administrative konsekvens vil være, at institutionen skal betale den indsatte porto, når han skriver til et medlem af folketingsmedlemmet.

Det skønnes, at forslagsstillerne tilsammen har modtaget breve fra indsatte i fængslerne svarende til en portoudgift på 500 kr. Den samlede udgift ved forslaget overstiger næppe nogle få tusinde kroner.